

Bacheloroppgave – Barns undring i utemiljøet

Hvordan kommer barns undring til syne i utemiljøet?

How does children's wonder come to light in the outdoor environment?

Victoria Edvardsen

Kandidatnummer: 7027

Bacheloroppgave
[BHBAC3990]

Trondheim, 22.05.2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Denne bacheloroppgaven ble skrevet våren 2020 med utgangspunkt i barns undring. Gjennom mine tre år som barnehagelærerstudent har jeg blitt mer og mer interessert i barns undring, og hvordan uttrykk de kommer med. Som en del av barnehagelærerstudiet har jeg hatt tre ulike praksisperioder med fokus på forskjellige fagområder, men noe felles som har vært gjennom disse praksisperiodene er barns undring. Det har vært spontane undringssamtaler med barn, prosjektarbeid som handlet om barns uttrykk og interesse og endring/utviklingsarbeid.

For meg handler det mye om hvordan de ulike voksne i ansatte møter barna og deres uttrykk, både de verbale og non-verbale uttrykkene. Det å interessere seg i det barna ønsker å fortelle, og bruke det som en ressurs i barnehagehverdagen og det pedagogiske arbeidet. Gjennom de ulike praksisperiodene og arbeidet i barnehage utenom utdanningen har jeg observert både gode og mindre gode anerkjennelser av barnas uttrykk over det de undrer seg over i løpet av en hverdag. Om det er en mark som de finner i jorden eller en søppelbil som kommer utenfor barnehagen. Dette har gjort at jeg har blitt mer bevisst på hvor viktig voksenrollen og synet på barn er, både som vikar, assistent, fagarbeider, barnehagelærer og pedagogisk leder. Disse erfaringene har gjort at jeg er blitt mer bevisst på mitt eget pedagogisk grunnsyn, og min egen rolle i en personalgruppe.

Takk til Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærere i Trondheim for en innføring i hvordan jeg kan jobbe med det pedagogiske arbeidet, og hvordan jeg kan gi av meg selv som en fremtidig pedagogisk leder. Jeg ønsker også å takke veilederne mine Pål Gerhard Rystad, og Jørgen Moe fra DMMH for veiledningen og støtten underveis i denne prosessen. Takk til alle som har vært en del av mine tre år på barnehageutdanningen, både medstudenter og veiledere.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1. Innledning	4
2. Teoretisk forankring	5
2.1 Undring	5
2.1.1 Hvorfor undring i barnehagen?	6
2.1.2 Voksenrollen	7
2.2 Realfag i barnehagen	8
2.2.1 Natur og utemiljøet.....	9
3. Metode	10
3.1 Kvalitativ metode.....	10
3.2 Validitet og Reliabilitet.....	11
3.3 Observasjon.....	11
3.4 Gjennomføringen	12
3.5 Anonymisering og etiske hensyn.....	13
4 Presentasjon av funn/resultater og Drøfting	14
4.1 Barnas undring i utemiljøet.....	14
4.2 Voksenrollen i undringen	18
5 Oppsummering/konklusjon	22
Litteraturliste	24
Vedlegg 1: Samtykkeskjema	26
Vedlegg 2: Løpende protokoll	28
Vedlegg 3: Løpende protokoll	29
Vedlegg 4: Praksisfortelling	30
Vedlegg 5: Praksisfortelling	31
Vedlegg 6: Praksisfortelling	32
Vedlegg 7: Praksisfortelling	33
Vedlegg 8 – Episodebeskrivelse	34
Vedlegg 9 – Løpende protokoll	35
Vedlegg 10 – Episodebeskrivelse	36

1. Innledning

I løpet av mine tre år som barnehagelærerstudent har jeg fått erfart undring både positivt og negativt. Der noen anerkjenner barns undringsuttrykk og bruker til det pedagogiske arbeidet i barnehagen, og andre avfeier det, til tross for at det er en del av barnehagens formål og mandat. Undring er et begrep som er forankret i Lov om Barnehager (2005), Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (kunnskapsdepartementet, 2017), og FN's barnekonvensjon. Dette gjør at barnehager er pålagt å gi rom for og tilrettelegge for undring i barnehagehverdagen. Undring er noe vi alle opplever i løpet av en dag som kan komme fra spontane inntrykk som setter spor og gir en opplevelse av å undre seg over noe. "Når vi forundres blir vi tause, vi stanser opp og blir oppmerksomme og lytter intens" (Amundsen, 2013, s. 15). I de ulike praksisperiodene har jeg møtt på barn som virkelig undrer seg over omverden og som stiller spennende og gode spørsmål. En situasjon som jeg fortsatt bruker som eksempler den dag i dag, er spørsmålet jeg fikk hos ett barn i praksis på 2.året mitt, der barnet spurte "Hva er egentlig maur, og hvorfor er dem her?". Dette spørsmålet fikk jeg etter vi hadde vært på en tur i skogen i nærmiljøet til barnehagen, etter at barnegruppen hadde observert en maurtue på vei tilbake til barnehagen.

I denne bacheloroppgaven ønsker jeg å synliggjøre det undrende barnet og hvordan deres undring kommer til syne i utemiljøet ved at de selv får være egne informanter. Bakgrunnen for dette temaet er en stor interesse innenfor undring og hvordan jeg som fremtidig barnehagelærer kan møte barns undring i en barnehagehverdag. Jeg ønsker en dypere forståelse innen pedagogikken – hva undring handler om, og hvor viktig det er for barna og deres utbytte av det. Undring henger tett sammen med fantasi og lek. Ved å ha en undrende væremåte i verden skaper barna mening gjennom lek. Hvor de har store og gode muligheter for å tolke seg selv og omgivelsene. (Amundsen, 2013, s.156-167; Amundsen, 2008, s.29-30). Ut fra dette sitatet får jeg et inntrykk av at det handler om hvordan barnehagelærere legger til rette og lager rom i det pedagogiske arbeidet for undring, og jeg ser da dette temaet som svært aktuelt for barnehagelærerprofesjonen. Voksenrollen er sentral, da det handler om hvordan de ansatte i barnehagen møter barns uttrykk og åpner for mer undring.

2. Teoretisk forankring

2.1 Undring

Begrepet undring er en del av barnehagens mandat og mål som er forankret i barnehageloven (jf. Lov om barnehager, 2005; kunnskapsdepartementet), rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) og FN's barnekonvensjon. I barnehagelovens §1, ledd 2 (2015) står det at "barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang". Denne setningen blir da naturlig nevnt i rammeplanen (2017) og utdypet i Kapittel 3 – Barnehagen skal fremme danning. I kapittelet står det at "Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden ... Barna skal støttes i å utrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16-17).

Undring er noe som alle opplever, både de små og store gjennom livet og hverdagen. Det kan være de store komplekse spørsmålene som for eksempel – Hvordan fungerer tid? Eller det kan være de små tingene som om hvem som fant på å lage lasagne? Når det kommer til begrepet undring og hvordan en kan definere kan det være vanskelig å sette ord på det da ordet er komplekst. Det er mange ulike meninger om hva undring er, og det handler om hvert enkelt sitt syn på undring. Amundsen (2013) forklarer undring på den måten at "når vi forundres blir vi tause, vi stanser opp og blir oppmerksomme og lytter intens" (s. 15). Her ligger det i grunn at nysgjerrighet ligger i grunnen og er motivasjonen for å finne svar på det en undrer på, og det var denne prosessen og hva barna undret seg over jeg observerte og dokumenterte. Undring kan sees på som et fenomen som hvert enkel opplever (Amundsen, 2013), både når det kommer til små og store ting. Amundsen (2013) forklarer at undringsprosesser kan komme i uttrykk gjennom samtaler ved at en søker forståelse, mening og innsikt i hva en undrer på, og det er grunnlaget for de fleste observasjonene som ble gjort i løpet av datainnsamlingsperioden.

Amundsen (2013) deler begrepet undring i tre deler. Først kommer substantivet "å lure på noe?" som tar for seg nysgjerrigheten, forundringen og spekuleringen som oppstår. Videre kommer verbet "å undre seg" som handler om det å være forundret, til slutt adjektivet "underlig". Undring er en prosess og det er vår evne til å tenkning og forståelse som gjør oss til mennesker (Amundsen, 2013), og hvordan en møter denne prosessen er en stor del av utbyttet barnet får. "Undring beskrives som en emosjonell erfaring karakterisert ved en følelse av overraskelse, beundring og ærefrykt for noe fremmed, noe rart eller uvanlig, eller noe

uventet eller utrolig" (Amundsen, 2013, s. 13). Hva skjer når vi dør? Hvorfor har vi skygger? er eksempler på spørsmål barna kan ha. Barns tolkningsteorier er måter barn forstår virkeligheten på, da de er svaret på deres spørsmål (Amundsen, 2013). Det kan være spontane her- og når spørsmål fra noe barn opplever i øyeblikket, eller det kan være noe barnet ikke helt skjønner. "for å kunne forstå barns teorier og spørsmål må pedagogen ha gode kunnskaper i det temaet det er snakk om" (Elfström, Nilsson, Sterner, Wehner-Godée, 2016). Som nevnt tidligere i avsnittet er undring en emosjonell erfaring som omhandler det å føle noe. Det å utforske naturen sammen med barna handler om å bruke sansepersepsjon – høre, se, lukte, berøre, gjør oss mer mottakelig for omverden rundt oss. Det å undre oss over dyresporene i skogen, og hvorfor barken er borte fra trærne og hvem som har gjort det.

2.1.1 Hvorfor undring i barnehagen?

I innledningen nevnte jeg at undring er et begrep som er forankret i FN's barnekonvensjon, barnehageloven (2005) og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017). I disse ulike forskriftene er begrepet undring formidlet på ulike måter, men de alle tar for seg undring og lek. Dette gjør at vi som barnehagelærere er pålagt å legge til rette og anerkjenne barnas uttrykk som de kommer med i løpet av barnehagehverdagen. Amundsen (2013) forklarer at det å få undre seg er en viktig del av barns utvikling. Det å være nysgjerrig på omverden og skape sine egne tolkningsteorier ut fra barnas egen fantasi. Jeg nevnte også mot slutten av innledningen at ved å ha en undrende væremåte skaper barn mening gjennom lek. Her kan vi trekke inn lekens og barndommens egenverdi, og hvor stor del dette er av barns liv. Både hjemme og i barnehagen. Barn leker fordi de synes det er gøy, og det er noe som er indremotivert.

I rammeplanen står det tydelig at personalet skal "gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd" (kunnskapsdepartementet, 2017, s.34). Det å sette seg ned på barnas nivå og vise barnet at du er interessert i hva barnet har å si vil være med på å gi dem en følelse av mestring og glede. I boken til Amundsen argumenterer hun rundt hva som kreves av ansatte i barnehagen i møte med barns undring. Amundsen (2013) forklarer at det kreves "lydhør lytting, og en upreget vilje til å stå barnet nært for å kunne gå i dialog er med barnet basert på barnets erfaringer" (s. 184). Dette viser til voksenrollen, og det ansvaret det innebærer. Dette er noe jeg skal forklare nærmere i neste punkt i bacheloroppgaven.

2.1.2. Voksenrollen

I en artikkel fra barnehage.no forklarer May-Britt Sundal viktigheten av at bevisstheten hos ansatte ved å fange opp barnas ulike uttrykksformer og signaler for hva barna interesserer seg over og hva som stimulerer dem til å finne ut mer (Sandgrind, 2019). som nevnt tidligere handler undring om nysgjerrigheten over å lære mer av den verden vi er en del av. Det å være nysgjerrig og undre seg er en viktig del av barns utvikling ved at barna får bruke fantasien og tenkningen sin (Amundsen, 2013). Det å være til stede for barna i barnehagen nevnes også i Rammeplanen (2017) ved at de voksne skal legge til rette, støtte, oppmuntre m.m. Dette er noe en finner gjennom hele rammeplanen formidlet på ulike måter, som for eksempel "Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet og alle aktiviteter i barnehagen" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 12).

Som nevnt er begreper som oppmuntre, sett, hørt og til rette begreper som en finner gjennom hele Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver på ulike måter. Dette viser til at de ansatte må være sammen med barna for å kunne utføre det Rammeplanen sier, som for eksempel tilrettelegging. Videre forklarer Hennem & Østrem (2016) at synet på barn er essensielt, da det handler om en ser på barn som subjekt som en med individuelle meninger som barnet handler ut fra, og da ta hensyn til barnet og barndommens egenverdi. Alle ansatte i barnehagen har ett eget grunnsyn som ligger i bakgrunnen for hvordan en handler slik en gjør. Amundsen (2013) viser til et begrep som omhandler det å være en "medundrer". Dette vil si at en er åpen og undrer seg sammen med barna, slik at en kan få et innblikk i deres verden, og bygge videre på de uttrykkene barna kommer med i løpet av barnehagehverdagen. Her handler det om hver enkel voksen, og hvordan de møter barnets undring. Hvis de ansatte tar seg tid og står i barnas spørsmål og tanker som dukker opp i hverdagen, vil dette være med på å styrke barnas opplevelse av mening i omverden rundt oss.

Når vi møter på et barns sitt uttrykk, forteller Amundsen (2013) at det er ulike måter å møte barna på. Hun nevner det filosofiske/fakta svaret, som omhandler å gi barna et svar på spørsmålet som de lurer på, uten å ta det videre. En annen måte er å sette seg inn i medundrerrollen, som omhandler det å møte barns uttrykk åpent og medundrende ved at en ikke forteller svaret og da for eksempel si til barnet "det var et godt spørsmål, hva tror du?". På denne måten er de voksne med på å sette i gang tankegangen til barnet, og barnet får selv prøve å tenke seg til og lage mening over det barnet undrer seg over. Av og til er ikke barnets svar rett eller det svaret som du ville gitt, men da er det viktig å stå i det og ikke si at det er feil. Da kan

en ødelegge barns opplevelse og utbytte av situasjonen, som kan være med på å gi barnet en negativ følelse.

Når det kommer til å barnehageprofesjonen kan en trekke inn begrepet den reflekterte praktiker. Dette er et begrep som handler om at ingen kan alt, og at det er viktig å møte andres kunnskap og ta lærdom av hverandre. Ved å være en reflektert praktiker innebærer det at en har evne til å reflektere over egen praksis. Når det kommer til kunnskap i handlinger, refleksjoner både i og om en spesiell handling (Gotvassli, 2019). Når er bevisst på hvordan en handler i en spesifikk situasjon, kan en se tilbake og drøfte eller stoppe opp og tenke over hvorfor en handlet akkurat slik i den spesifikke handlingen. Ved å være bevisst på dette kan en for eksempel stoppe handlinger som kan få en negativ konsekvens for både barnet og en selv.

2.2 Realfag i barnehagen

Realfag er en felles betegnelse på flere fagområder sammen. Det er matematikk, naturfag og naturfenomener, fysikk, kjemi, kunst & håndverk. Det kan både være de små tingene i hverdagen som for eksempel borddekking(telling) og ulike eksperimenter som omhandler lys, luft og vann, eller det kan være de store tingene som livsspørsmål og livsstolkning, som handler om barnas søk etter mening (Amundsen, 2013). "Realfagsaktiviteter tar utgangspunkt i barnas spørsmål, undring og nysgjerrighet om verden som omgir dem" (Broström & Frøkjær, 2016, s. 16). På denne måten går realfag og undring inn i hverandre, og får en tydeligere sammenheng. Hvis en skal ta utgangspunkt i naturfag og naturfenomener er det mange ulike aktiviteter en kan finne på som støtter opp mot det rammeplanen sier om tilrettelegging og stimulering av barns undring. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at "barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og gå oppleve naturen som arena for lek og læring" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Videre sier Rammeplanen (2017) at:

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33)

Universet er et stort tema som skaper interesse hos mange, både store og små. Det er også et tema som en kan utføre mange forskjellige aktiviteter. En kan lage planeter, lage sin egen

planet, lage romvesen-mat m.m. "Når barnehagelærere først har åpnet døren til naturvitenskapen, vekkes barnas nysgjerrighet og undring, og det fører til refleksjon og aktiv undersøkelse" (Broström & Frøkjær, 2016, s. 22). Da handler det om å være en aktiv voksen som legger til rette for ulike temaer som barna ikke har vært introdusert for. I en artikkel fra barnehage.no tar de for seg utemiljøet og hvilken mulighet det gir når det kommer til realfag i barnehagen. De forklarer at det er de voksne i barnehagen som hjelper barna med å forstå verden ved hjelp av realfag i barnehagen. Det trenger ikke å være eksperiment på eksperiment, med det kan være å bruke sansene ved å kjenne på noe som er varmt og kaldt. "Realfag er å skape nysgjerrighet til det vi kan lære mer om, og realfag er å vekke en interesse for det vi er og det vi har rundt oss" (Nordli & Maurage, 2020), og i et utemiljø kan det være lettere enn på en avdeling i barnehagen.

2.2.1 Natur og utemiljøet

Natur og utemiljøet er en stor del av barnehagehverdagen. Vi er ute hver dag i ulikt vær og årstider som gir oss en stor mulighet til å lære barna om omverden, og hva vi kan finne der ute. I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det at " Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Her kan vi trekke inn selve utformingen av utemiljøet i barnehagen som for eksempel de faste lekeapparatene som ikke endrer på seg, og lekene som en kan finne i barnehagen som bøtter og spader. Vi kan også trekke inn de mer tilrettelagte og voksenstyrte lekene som haien kommer eller rødt lys. I utemiljøet kan vi finne mye spennende. Bakke (2013) forklarer at det handler om hvor godt vi leter. En barnehage midt i en by med biler og støy, og fortsatt klare å studere naturen med barna. Videre forteller hun at det er opp til de ansatte og deres engasjement og holdning til naturen og utemiljøet. Dette er også noe som går igjen i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver ved at barnehagen og personalet skal legge til rette for lek og undring i utemiljøet.

I løpet av et år kan en oppleve og undre seg over mange ulike naturfenomener. Vi har fire forskjellige årstider, der hver av dem har sine særpreg som vi kan utforske i barnehagen. Om våren og sommeren kan en utforske de forskjellige smådyrene som dukker opp etter vinteren som for eksempel maur og maurtua, og kan også se på selve naturen og se hvordan bladene på trærne blir. Når det blir vinter kan en undre seg over de ulike egenskapene ved vann, og se på

forskjellene mellom årstidene. I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) kan en finne et eget fagområde som omhandler naturen og miljøet. Det står at personalet skal "legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Dette viser til at i løpet av en barnehagehverdag skal personalet bruke naturen som en arena for lek og læring. Her kan vi trekke inn det jeg skrev om Bakke (2013) i avsnittet over om de ansattes holdninger og engasjement til naturen. Det å bruke naturen og utemiljøet som en arena for lek er viktig, da barna får andre impulser og opplevelser enn hva de hadde fått inne på avdelingen.

3. Metode

3.1 Kvalitativ metode

I denne bacheloroppgaven har jeg tatt utgangspunkt i problemstillingen "*Hvordan kommer barns undring til syne i utemiljøet?*". Denne problemstillingen tar for seg undringsprosessene og undringsspørsmålene barna kan komme med i en barnehagehverdag i uteområdet. I oppgaven valgte jeg å bruke barna som egne informanter, da barna selv vet best når det kommer til deres egen undring. Metoden jeg valgte å bruke i denne bacheloroppgaven er observasjon som er en kvalitativ metode. Ifølge Dalland (2012) handler kvalitative metoder om å "sikte på å fange opp mening og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle"(s.112), og på denne måten kan en si at kvalitative metoder går i dybden og skaper en bredere forståelse rundt temaet, som i mitt tilfelle er barns undring i utemiljøet. Bergesland og Jæger forklarer at "en tar utgangspunkt i subjektive opplevelser og forteller om en opplevd erfaring"(s. 67), og det er de ulike observasjonene som jeg har observert, og lagt med som vedlegg eksempler på. Mange av observasjonene handler om noe spontant som har skjedd i løpet av en barnehagehverdag, og da det er noe barna opplever der og da. Det kan også være noe som barna har hørt fra andre barn eller tenker på, som de prøver å utvikle og finne en mening med. Eksempler på dette kan være spørsmålet "Er det andre mennesker der ute som ligner på oss?".

Som nevnt i avsnittet over er observasjon den metoden som er brukt. Forskjellen mellom kvalitative og kvantitative metoder er at kvalitative metoder "innebærer å utforske menneskelige prosesser eller problemer i en virkelig setting" (Postholm, 2020, s. 9). Kvantitative metoder omhandler tall og kan utforskes ved for eksempel spørreundersøkelse.

Dette var en metode som var vanskelig å knytte opp mot problemstillingen, og jeg valgte da å ta utgangspunkt i kvalitative metoder, for å kunne være mest sammen med barna i deres naturlige kontekst. Tidligere erfaringer rundt temaet barns undring viser til at det er enklere å fange opp barns undring når det faller seg naturlig og at barna ikke blir spurt om det, da de ikke alltid forstår spørsmålet og hva det vil si å undre seg.

3.2 Validitet og Reliabilitet

I en bacheloroppgave og selve datainnsamlingen kan en finne ulike svakheter og styrker hos metodene. Validitet omhandler relevansen og gyldigheten rundt metoden som er blitt brukt. Dalland (2012) forklarer at " det som måles må ha en relevans og være gyldig for problemet som undersøkes". I denne bacheloroppgaven er problemstillingen formulert på den måten at de resultatene som jeg sitter igjen med være relevant til det jeg ønsker å undersøke, som er barns undring i utemiljøet. "Validitet dreier seg om metoden undersøker det dens intensjoner er å undersøke" (Postholm, 2020, s. 170), og i denne oppgaven er observasjon den metoden som egner seg best for det jeg ønsker å undersøke.

Reliabilitet blir brukt i den sammenhengen at det handler om det en finner ut er pålitelig eller ikke. Posthold (2020) forklarer det på den måten at det handler om resultatene kan gjentas og reproduseres. Hvis en annen person skulle ha utforsket den samme problemstillingen som meg hadde ikke resultatet blitt det samme. Grunnen til det kan være at vi ikke får de samme observasjonene, da barna undrer seg en del i løpet av den dag. Vi kunne ha trukket inn samme teori og hatt likt utgangspunkt, men når det kommer til å analysere og skille ut det vi selv ønsker, hadde ikke resultatet blitt det samme. Dette er noe som gjør at denne oppgaven da legger mer vekt på validitet og relevansen for problemstillingen, som nevnt i avsnittet over.

3.3 Observasjon

Observasjon er en metode som brukes mye i barnehagehverdagen. Vi metoden for eksempel til å se på enkeltbarnet i gruppe, og hvordan samspillet mellom barna er. Den brukes også til å kartlegge hvor et barn er i forhold til utviklingen (Askland, 2011) I mitt tilfelle handlet observasjonene om å fange opp barnas uttrykk og se hva de under seg over i barnehagehverdagen. "Observasjon dreier seg om å skjerpe sansene til oppmerksom iakttagelse av barna" (Løkken & Søbstad, 2013). Før jeg startet å observere hadde jeg skrevet ferdig teoridelen. Dette ga meg et utgangspunkt i hva jeg skulle observere og hva undring

handlet om. Observasjon er en metode som kan bli for subjektiv, da det handler om at det som observeres er objektiv og det som analyseres blir subjektivt. Grunnen til denne metodekritikken er for at resultatene kan variere fra person til person, da vi ulikt pedagogisk grunnsyn som inneholder synet på barn, lek, voksenrollen m.m. Her er det opp til hver enkel om hvordan en tolker og analyserer de funnene som ble gjort. Dette er noe som er spennende, da vi som profesjon kan lære av hverandre og få utvidet kompetansen, både faglig med tanke på observasjoner og personlig.

I denne oppgaven har jeg brukt multimodale metoder, som handler om at jeg byttet på bruken av ulike observasjonsmetoder. Jeg hadde en variasjon med praksisfortellingen, episodebeskrivelser og løpende protokoller. Grunnen for at jeg valgte å bruke ulike metoder var for å få en variasjon ved at jeg kunne både være en observatør og trekke med tilbake, og ha en deltakende rolle der jeg fikk være en del av undringsprosessene til barna. Praksisfortellinger omhandler om at jeg opplever en situasjon ved å se eller høre noe som påvirker mine egne følelser og som setter ett spor, som jeg har lyst til å dokumentere (Askland, 2011). Løpende protokoller og episodebeskrivelser omhandler beskrivelser av hendelser som skjer over en lengere periode. Her skriver en ned nøyaktig hva som skjer i ett tidsrom, og en får en bredere oversikt over situasjonen ved å være en observatør utenfor handlingen.

3.4 Gjennomføringen

Når det kommer til selve gjennomføringen av observasjonene i barnehagen var utfordrende, da jeg bare fikk observert en uke før barnehagene stengte for å hindre smitten av Covid-19. Dette gjorde at det var mye frem og tilbake om hva jeg skulle med oppgaven og om jeg fortsatt skulle ha observasjon som metode. Planleggingen og fremdriftsplanen til bacheloren ble da annerledes enn planlagt som gjorde at selve datainnsamlingen tok lengere tid. Måten jeg valgte å gå frem med adgang til felten og utvalget av informanter var at jeg valgte å ta kontakt med en bekjent som er pedagogisk leder i en barnehage som jeg hadde tilknytning til fra før. Dette var noe jeg gjorde midt i februar og før barnehagene stengte. Jeg tok kontakt med styreren og forklarte hva bacheloren gikk ut på og hva jeg ønsket å gjøre, som var å observere barns undring. Jeg fikk komme inn i barnehage, og fikk en uke med observasjon før barnehagen stengte. Siden barnehagene stengte var det frem og tilbake om jeg skulle bytte metode og se på dokumentanalyse. Dette var noe jeg valgte å ikke gjøre, da jeg ønsket mest å

observere. Grunnen for at jeg bestemte meg for å observere og vente en stund var for at for jeg synes det å observere barn og deres uttrykk i en naturlig setting er en stor del av barnehagelærerprofesjonen og mer relevant for feltet. Ved å vente en stund fikk jeg observert det jeg ønsket og fikk en fin opplevelse sammen med barna med tanke på undring, både inne og i uteområdet. Jeg fikk til sammen tre uker med observasjon, der jeg observerte noen få timer hverdag. Jeg observerte både inne, ute i barnehagens uteområde og på tur i nærmiljøet.

Jeg gikk ikke inn i barnehagen med en bestemt barnegruppe som jeg skulle observere, da det for eksempel ikke står i rammeplanen at det bare er de eldste barna som undrer seg. I den teoretiske delen er det ingen som sier eller begrunner for at det bare er de eldste barna som kan gi uttrykk. De yngste barna klarer ikke å bruke språket like godt som de eldste, men kroppsspråket er like viktig. Det å kunne observere handlingen og se hva de yngste gjør, ved at de for eksempel peker på en båt som er opp-ned på land. Her trekker en inn voksenrollen som en kan finne i teoridelen, og i denne datainnsamlingsperioden var voksenrollen sentral og viktig. Dette er noe jeg skal drøfte i drøftingsdelen/presentasjon av funn.

3.5 Anonymisering og etiske hensyn

Før jeg startet innsamlingen av datamaterialet laget jeg et samtykkeskjema, der jeg forklarte hensikten med denne oppgaven og hvordan jeg kom til å jobbe. Jeg informerte også alle de ansatte på avdelingen om hva som kom til å skje med tanke på ulike observasjoner, og fikk deres muntlige samtykke om at det var greit for dem hvis de ble med i observasjonene. De etiske hensynene i bacheloroppgaven min omhandler at jeg sørger for at alle som deltar i min oppgave føler seg ivaretatt, både de voksne og barna. Det var viktig for meg å få alle de ansatte til å få mulighet til å velge selv, da jeg ikke ønsket at dem skulle få en følelse av at jeg kommer inn og tar meg til rette i deres barnehage. Når barna kom å spurte meg om hvorfor jeg skrev i boka, forklarte jeg at det var til en stor skoleoppgave og at jeg var interessert i hva de lurte på. Ifølge Dalland (2012) handler det om tillit til hverandre, og la den enkelte få velge selv om en ønsker å være med eller ikke. De fikk også den rettigheten ved at de kunne trekke samtykket når de ønsket det, og jeg måtte ta ha slettet alt av det skriftlige arbeidet som ble gjort, da det er konfidensielt og skal ikke være mulig å spore tilbake til en person.

Dalland (2012) forklarer at opplysninger skal ikke kunne indentifisere enkeltpersoner i datamaterialet som er samlet inn, hverken direkte gjennom navn eller ulike

personopplysninger som kan settes sammen og spores opp. I denne bacheloroppgaven er metoden som nevnt observasjon. Måten jeg har valgt å ivareta informantene mine er gjennom koding og navn på både barna og de voksne. I det skriftlige arbeidet og i selve drøftingsdelen til bacheloroppgaven har jeg valgt å bruke fiktive navn på barna og de voksne som ble en del av de ulike observasjonene som ble gjort i datainnsamlingen. Grunnen til dette er for å skjerme dem, da det skal være anonymt og ikke mulig å finne frem til barnehagen, og for å få en mer flyt i teksten.

4 Presentasjon av funn/resultater og Drøfting

I kapittelet over har jeg redegjort for metoden jeg brukte, selve gjennomføringen og hvordan jeg ivaretok barnas og de voksenes anonymitet i det skriftlige arbeidet. Som nevnt i gjennomføringen fikk jeg observert i tre uker, da først en uke og to sammenhengende uker. I løpet av disse tre ukene fikk jeg en del observasjoner, men i selve bacheloroppgaven har jeg valgt ut ni observasjoner som er vedlegg. Grunnen for dette er for at det var mange observasjoner som omhandlet det samme, da ulike undringsspørsmål som gikk igjen innen barnegruppen. Jeg skal trekke inn de observasjonene som jeg mener egner seg mest til den problemstillingen jeg har valgt. Problemstillingen i min oppgave er *hvordan kommer barns undring til syne i utemiljøet*. Jeg var heldig som fikk være med på en lang tur i utemiljøet rundt barnehagen, der barna fikk ett nytt terreng å utforske. Her oppsto det mange ulike undringsprosesser som omhandlet det vi fant i skogen. Jeg var også ute mye sammen barnegruppen inne i barnehagens eget uteområde før barnehagene stengte.

4.1 Barnas undring i utemiljøet

I løpet av de tre ukene som jeg brukte på å observere og være i samspill og dialog med barna, fikk jeg mange ulike inntrykk og observasjoner. Den barnegruppen jeg var mest sammen med var de eldste barna på avdelingen. Grunnen for dette var for at de yngste hadde sin egen plan, og det ble da lettere å bli med de eldste barna ut i barnehagen. Når barnehagene åpnet igjen ble barnegruppen sendt på lavvouke, der de var ute hele dagen og fikk leke på sitt eget område som de ikke hadde vært før. I denne lavvouken var det mye forskjellig å oppdage. Blant annet var det stort fokus på ulike typer bæsje som en kan finne i utemiljøet. Vedlegg nr. 3 er en løpende protokoll som kort fortalt handler om en bæsje som noen barn finner blant

noen trær som de ønsket å vise meg. I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) er det et eget fagområde som tar for seg naturen og utemiljøet, og hvordan de ansatte i barnehagen skal jobbe med fagområdet. Det står for eksempel at personalet skal "legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring" (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Ved at barnehagen la til rette og hadde en lavvouke over en lengere periode, var med på å gi barna nye impulser og opplevelser, da for eksempel bæsjen i vedlegg 3. Her utforsket barna uteområdet og lekte på sine egne premisser, og de endte opp med å oppdage noe som satte i gang en undringsprosess hos de to barna.

Hvis en tenker på barnas oppdagelse rundt bæsjen kan en trekke inn det Amundsen (2013) forteller om hva undring egentlig er. Hun forklarer undring som et fenomen og at "når vi forundres blir vi tause, vi stanser opp og blir oppmerksomme og lytter intens" (s. 15). I denne situasjonen kunne jeg observere og se at barna var fokuserte når vi snakket og undret oss over hvilket dyr som hadde bæsjet. Jeg og barna snakket en stund om hvilket dyr det kunne være. Vi var inne på dyrene ulv og bjørn før det ene barnet kom med en forklaring som handlet om at det var et ekorn som hadde bæsje, før barna gikk å lekte noe annet. Dette var ikke det rette svaret, da jeg kunne se at dette var en hundebæsje og det logiske sier at et lite ekorn ikke klare å legge fra det en så stor bæsje. Dette var noe jeg ikke sa til barna, da jeg ikke ønsket å ødelegge den finne undringssamtalen de hadde med hverandre. Ved at de selv kom til en løsning, som ikke var korrekt, med de fikk undret seg. Når jeg finner meg selv i en undringsprosess sammen med et barn eller flere er jeg bevisst på min egen rolle og hvordan jeg skal gå frem. Dette var noe jeg var bevisst på før jeg startet å observere, da jeg skrev ferdig teoridelen før jeg satte i gang datainnsamlingen.

I teoridelen om voksenrollen skrev jeg det Amundsen (2013) forteller om hvordan en voksen kan møte barna. Det kan være å si det rette svaret med en gang og da bruke den mer filosofiske og fakta metoden. Dette gir ikke barna mulighet til å undre selv, og de endre kanskje opp med å få en dårligere svar enn det de selv hadde tolket og kommet frem til. En annen måte er å være en medundrer, der en åpner og legger til rette for mer undring rundt et hvis tema, og i dette tilfellet var det bæsjen. Dette var noe jeg var bevisst på siden jeg hadde lest meg opp på teorien og hadde den i bakgrunnen gjennom hele observasjonsperioden, som nevnt i avsnittet over. Det å være en medundrer er noe som ikke faller alle naturlig, da vi har forskjellige erfaringer, pedagogisk grunnsyn og bakgrunner som gjør at vårt syn på barn er

forskjellige fra person til person. Når det kommer til hvordan en svarer barnet er det ikke en fasit på hvordan en skal gjøre svare. Det er opp til hver enkel ansatt i barnehagen om hvordan de måter barns uttrykk og undring, men da er det viktig å tenke på at undring er forankret i rammeplanen, som gjør oss pålagt til å ha det som en del av vårt pedagogiske arbeid. Dette er noe jeg skal drøfte mer om i neste punkt, da jeg har eksempel på voksne som svarer på begge måtene, da den ene holder undringen og spørsmålene til et minimum, og en annen voksen som griper barns undringsspørsmål og gjør det om til noe større.

Når det kommer til barns undring i utemiljøet i denne lavvouken var det mer undringsprosesser som handler om noe annet en bæsje. Jeg fikk for eksempel et spontant undringsspørsmål når vi var ute (se vedlegg 6). Spørsmålet kom fra Gustav og det var "bor det andre mennesker der ute i verdensrommet?". Dette var et spørsmål som jeg ikke var forberedt på, så jeg endte opp med å bli litt stum og måtte tenke litt på hvordan jeg skulle gå frem. Dette er et spørsmål som vi ikke helt sikkert vet, og da får ikke barnet noe utbytte om jeg bare svarer "nei". Jeg endte opp med å svare så enkelt som at det var et godt spørsmål og spurte Gustav hva han trodde. Ved å svare på denne måten fikk Gustav selv undre over og komme med et svar ut fra barnets egne tolkningsteorier fra fantasien. Her kan jeg også trekke inn min egen rolle som voksen, og reflektere rundt om det var en god avgjørelse eller ikke. Dette er et eksempel på et undringsspørsmål som kan dukke opp spontant i barnehagehverdagen. Det hadde ikke noen sammenheng med de vi snakket om eller arbeidet med i den perioden, men Gustav kunne ha snakket med de andre barna eller sett noe som satte i gang den undringsprosessen. Hvis en trekker inn realfag og fagområdet natur kan dette undringsspørsmålet være starten på en prosjektperiode som en kan ha sammen med hele barnegruppen. "Realfagsaktiviteter tar utgangspunkt i barnas spørsmål, undring og nysgjerrighet om verden som omgir dem" (Broström & Frøkjær, 2016, s. 16). Her handler det om barnehagelærerens evne til å se mulighetene, og bygge på barns uttrykk og utvikle det til noe mer innen det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Hvis en tar utgangspunkt i det Broström og Frøkjær (2016) kan en se at undring og realfag er noe som henger sammen og er en del av hverandre. Barnegruppen som jeg var sammen med var ofte ute, og med tanke på at barnegruppen var på lavvouke i den siste observasjonstiden, ble det et godt utgangspunkt i å se hva de undret seg over i utemiljøet. Jeg har tatt for meg undring rundt bæsjen og det spontane undringsspørsmålet som dukket opp. Dette er to helt

forskjellige observasjoner og situasjoner, som viser til at undring ikke trenger å handle om noe stort. Det kan være de små tingene i hverdagen.

Når barna først startet på lavvouken merket jeg at det var mange nye oppdagelser og opplevelser for barna. Dette gjorde at det var mer undring på begynnelsen av lavvouken enn på slutten. Etter at barna hadde utforsket det de så og undret seg over i området rundt lavvoen endte det opp med at det ble mer tilrettelagte aktiviteter fra de voksne, da noen av barna begynte å kjede seg, som de selv sa. Her kan en reflektere rundt hvordan en skal arbeidet med dette, og da bruke området rundt. De voksne kunne ha tatt med seg barnegruppen og gått litt lengere enn det de hadde gjort før. Dette ville ha vært med på å gi barna nye opplevelser og erfaringen som fortsatt befinner seg i uteområdet der de holder til.

Bakke (2013) forklarer at det handler om at en utforsker og leter i nærområdet. Barnehagen kan ligge midt i en by der det ikke er fine turområder, men en kan fortsatt utforske naturen. Det kan for eksempel være at de ansatte tar barnegruppen med på en gåtur rundt om i nabolaget og dokumenterer det barna uttrykker. Det kan være en båt som ligger opp ned på land i en hage eller det kan være en gravemaskin som graver ute på veien. Det trenger ikke å være noe planlagt og fast, da undring er noe som kan oppstå spontant, som denne undringen rundt maurtua.

Den siste observasjon som jeg vil ta for meg i dette punktet omhandler praksisfortellingen i vedlegg 5. Dette er en observasjon som handlet om maurtua som skapte stor interesse hos barna. Kort fortalt så handler denne observasjonen om at Sara har vært og undret seg sammen med en voksen og andre barn borte ved maurtua, for å så gått der fra og satt seg en annen plass. Der hun fikk en maur på seg og undret seg over hvorfor maurene var så langt unna selve maurtua. Når vi først kom til uteområdet var det ikke en maurtua der. Dette var noe som vi utforsket sammen og fulgte med på gjennom tiden barnegruppen var på lavvouken. Maurtua er et tema som går igjen i mange av de ulike observasjonene som ble en del av det skriftlige arbeidet mitt. Dette var et tema som fanget stor interesse hos barna, både de store og små. Det var et spennende tema å utforske ved at det startet med at maurene ikke var i selve maurtua, og det spørsmålet som gikk i barnegruppen var "hvorfor det ikke var noen maur der?". Barna fikk komme med sine tanker og meninger om hvorfor ikke maurene var kommet, og de fleste barna fortalte at det var på grunn av at det fortsatt var for kaldt ute. Dette var noe vi fikk bekreftet når temperaturen og været ble litt mildere, og solen kom frem. I denne undringsprosessen om maurtua var voksenrollen veldig sentral, da det var de ansatte som tok

initiativet til å utforske maurtua. De tok noe som kan virke smått og uviktig, og gjorde det til en felles undringsprosess, der barna lærte om maurtua og hvorfor maurene ikke er ute om vinteren. Jeg skal gå dypere inn i voksenrollen og hvorfor den er så viktig i delen under.

4.2 Voksenrollen i undringen

Når jeg var ferdig med datainnsamlingen og satt meg ned for å få en oversikt over de ulike observasjonene ble jeg mer bevisst på voksenrollen. Alle har sitt syn på barn og undring, og når det kom til barna og deres uttrykk ble de møtt på ulike måter av de ansatte på avdelingen. I de ulike observasjonene jeg dokumenterte var det både små og store undringsprosesser hos barnegruppen, både verbalt og non-verbal. Her kan en trekke inn det Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier om barna og deres uttrykk, der det handler om å "gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd"

(kunnskapsdepartementet, 2017, s.34). Gjennom de tre ukene som jeg observerte var det ingen situasjoner som omhandlet voksenrollen som fikk meg til å stille spørsmål rundt deres handling utfra de uttrykkene barna kom med. Det var en situasjon som fikk meg til å tenke over forskjellen mellom en vikar og en pedagogisk leder, da på hvordan de møtte barnas uttrykk og hvilken respons de ga.

I vedlegg 4 kan en lese om en situasjon som omhandler en voksen og en gruppe barn, der de sitter og snakker rundt maurtua. Denne observasjonen er et eksempel på hvordan en voksen svarer barna uten å støtte og oppmuntre til noen form for undring. Når et av barna utfører en handling med å legge blomster på maurtua, sier den voksne "det må du ikke gjøre, de spiser ikke blomster". Videre når barna stiller spørsmål om maurene svarer den voksne "ja" på alle spørsmålene. Det var enkle spørsmål som hadde rette svar, men i denne situasjonen kunne den voksne oppmuntret til barna selv kunne finne ut svaret på spørsmålene. Som nevnt avsnittet over har alle sitt eget syn på barn, og måten den voksne gikk frem i denne situasjonen er ikke feil, da alle har sin måte å gå frem på når det gjelder å ha en dialog med barn.

Her kan en trekke inn det som ble nevnt om Gotvassli tidligere i oppgaven. Gotvassli (2019) forteller om den reflekterte praktiker som omhandler det å kunne reflektere i og om en handling, og kunnskapen som ligger i bakgrunnen i handlingen. Det kan være å for eksempel vite når en skal gå ut av situasjonen da du kan gi ett negativt utbytte både for den voksne og barnet.

Den voksne i denne situasjonen var en vikar som hadde jobbet en god stund i barnehagen. Jeg mener ikke at vikarer gjør en dårligere jobb enn barnehagelærere og, da jeg fikk det inntrykket av at hun var en trygg og god voksen for barnegruppen. Jeg mener at både en vikar som ikke har vært i en barnehage før og en pedagogisk leder som har kompetanse er i stand til å møte de utrykkene barna kommer med i løpet, da det handler om holdningene til de ansatte. Det er en forskjell mellom vikarer og barnehagelærere. Vi som utdanner oss til å bli barnehagelærere og pedagogiske ledere har en annen faglig bakgrunn og går ut i barnehagene med mer kompetanse enn de som ikke er utdannet, både når selve faget og de ulike lovene som Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver er bygd på (2017). Jeg kan ikke si meg sikker på om hun reflekterte noe i etterkant av situasjonen, da jeg ikke følte at det var min plass å spørre vikaren ut på den måten, siden det ikke ble nevnt eller snakket om. Det hadde vært interessant å snakke med henne i ettertid over hva vikaren mener om barns undring, da vi kunne ha lært av hverandre utviklet vårt pedagogiske grunnsyn.

Hvis jeg var en del av personalgruppen og var i denne type situasjon ville jeg ha gått frem og spurt barnet om vi skulle sjekke ut og mauren hadde munn og øyne. Ved å gjøre dette ville barnet ha fått undret seg og utforsket de ulike egenskapene ved en maur. Dette kunne ha ført til mer undring hos barnet og resten av barnegruppen. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) sier en del om tilstedeværelsen av en voksen. Den forteller at vi de ansatte skal oppmuntre, støtte, legge til rette og gi rom for undring i ulike miljøer, og i mitt tilfelle handler det om utemiljøet og naturen utenfor barnehagen. Det trekkes fram og defineres på ulike måter som for eksempel "Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper". (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Her kunne de ansatte i barnehagen ha tatt barnas uttrykk og gjort det om til noe større som for eksempel et prosjektarbeid om maur. Vi kunne ha funnet fram et forstørrelsesglass og ulike redskaper som vi kunne ha brukt til å utforske mauren mer. På denne måten får barna se maurene på en annen og mer spennende måte, da alt blir forstørret. De kunne ha lånt seg en bok om maur det er barna kunne selv få se og lære av.

Amundsen (2013) forklarer at det å få undre seg er en viktig del av barns utvikling. Det å være nysgjerrig på omverden og skape sine egne tolkningsteorier ut fra barnas egen fantasi. Jeg nevnte også mot slutten av innledningen at ved å ha en undrende væremåte skaper barn

mening gjennom lek. Her kan vi trekke inn lekens og barndommens egenverdi, og hvor stor del dette er av barns liv. Både hjemme og i barnehagen. Barn leker fordi de synes det er gøy, og det er noe som er indremotivert. Da er det den voksnes ansvar å se på lekens egenverdi som en viktig del av barndommen og selve utviklingen til barna.

Jeg mener at i hver barnehage skal de ansatte være bevisst på barns undring hva det innebærer og hvordan en kan møte de uttrykkene barna kommer med i hverdagen, og da knytte undring opp mot de ulike temaene i barnehagen og bruke det i det pedagogiske arbeidet. Dette er noe som ikke alltid er like lett i en stressende barnehagehverdag, da det er alltid er mye som skal gjøres og en kan lett glemme av at det kan påvirke barnegruppen på en negativ måte, ved at en ikke tar seg tid til å anerkjenne hva barnet ønsker å dele, både verbalt og non-verbalt. Det trenger ikke å være noe som er en del av det store bildet, da det kan være de små tingene i hverdagen som for eksempel ett fly på himmelen. Det er også viktig å tenke på de yngste barna som ikke har like godt språk som de eldste barna i barnehagen. For mange av de yngste barna kan det være første gang i for eksempel ser en maur og en maurtue. "Når vi forundres blir vi tause, vi stanser opp og blir oppmerksomme og lytter intens"(Amundsen, 2013, s. 15). Da er det viktig å stoppe opp å la barna få oppleve hva det vil si å undre seg, da det handler om at barn skal få lage sine egne tolkningsteorier utfra fantasien sin. De yngste barna vil nok ikke forstå hvis du forteller ellers spør om hva de undrer seg over eller det å fortelle hva det er de tenker på.

Denne observasjonen gjorde at jeg ble mer bevisst på min egen rolle og hvordan jeg skal anerkjenne barns uttrykk som de kommer med i barnehagehverdagen. Jeg ønsker å være en tilstedeværende voksne som støtter og oppmuntrer undring hos barn i alle aldre, da det er en viktig del av barns utvikling. Jeg har selv stor interesse for uteområde og hvordan barnehagen tar i bruk det. Det trenger ikke å være lange turer med buss langt borte fra barnehagen, da det kan være på en lekeplass noen meter utenfor barnehagen.

Den neste observasjonen som jeg vil ta utgangspunkt i omhandler en tur i nærmiljøet til barnehagen. jeg var så heldig som fikk lov til å være med barnehagen på denne turen da jeg egentlig var ferdig med å observere. De spurte om jeg hadde lyst til å være med da de påsto at det kom til å bli en artig og gøy tur, da vi skulle på en plass det er barna aldri har vært. Vi dro til en skog som var fullt av ulike apparater som andre barnehager hadde bygd av naturmaterieill. Det var ulike klatreapparat og husker som barna fikk leke med og utforske.

Denne observasjonen tar for seg om hvor viktig voksenrollen er i barnehagen. Jeg valgte å skrive det ned da jeg syntes det var spennende å observere hvordan den ansatte møtte barns uttrykk og tok rollen som en medundrer. I denne observasjonen har jeg valgt ut et fiktivt navn på den voksne, da det ikke kunne spores tilbake til personen.

Guri var den voksne som møtte barna da de hadde funnet en maurtue. Hun observerer først hva barna holder på med og går bortover til barna etter en stund. Den sette seg ned på barnas nivå og snakker med dem. De blir enige om at de skal gi maurerne mat, da det har vært vinter og sånn vært vinter og barna kommenterer at de kanskje er sultne. Guri møtte barnas undring og gikk og hentet ost slik at de kunne utforske sammen om maurene var sultne eller ikke. Etter en stund når de hadde matet maurerne vinket Guri meg bortover slik at jeg kunne få være med på det de skulle utforske. Etter at vi hadde snakket om at det virker som at maurene er det glad i ost gikk Guri videre ved å fortelle at dette er pissemaur. Barna skjønnte ikke helt hva det var men Guri forklarte barna at det handlet om at maurene skulle beskytte seg mot farer ved at de tisset på fienden. Guri tok opp en maur forsiktig og la den på votten slik at barna fikk se om mauren tisset eller ikke. Mauren endte opp med å tisse og barna sto for undret og stirret på denne mauren. Ett av barna spurte Guri om de andre maurene i den andre maurtua også tisset. Guri anerkjente uttrykket barnet kom med og responderte med at de skulle gå og utforske det i den andre maurtua.

"For å kunne forstå barns teorier og spørsmål må pedagogen ha gode kunnskaper i det temaet det er snakk om" (Elfström, Nilsson, Sterner, Wehner-Godée, 2016), og denne observasjonen kunne den voksne om maurtua og kunne formidle det videre til barnegruppen. Som ansatt i barnehagen kommer det til å oppstå temaer som barna undrer seg over i barnehagen som en ikke har kunnskap om. En person kan ikke alt om verdenen vi lever i. Grunnen for at jeg valgte å skrive ned den observasjonen var for at jeg syntes den ansatte møtte barnas undring på en god måte. Hun lagde en hel handling og aktivitet ut fra at barna kom til henne og fortalte at det var maur i uteområdet. Jeg snakket med henne i ettertid og hun fortalte meg at de hadde prosjekt arbeid i barnehagen som omhandler temaet maur. Videre fortalte hun temaet falt veldig i smak hos barnegruppen og at de har hatt stor interesse siden.

Grunnen for at jeg valgte jeg å skrive ned denne observasjonen er fordi jeg synes måten den ansatte anerkjente barns uttrykk på var bra. Det var lett å se gleden på ansiktene til barna, da de fikk lov til å mate maurtuene. Ikke alle voksne ville ha handlet på den måten og det er det

som at det er spennende å være en del av barnehagelærerprofesjonen. Det at Guri handlet slik hun gjorde fikk hun det som var ett lite uttrykk fra ett barn som undrer til å bli noe større som flere barn ville være en del av. Problemstillingen min i denne oppgaven var å observere hvordan barns undring kommer til syne i utemiljøet, og denne observasjonen passer bra til problemstillingen, da den handler om en voksenrolle som støtter og oppmuntrer barns uttrykk og tar det videre og utforsker noe annet som omhandler det samme temaet. Jeg mener for at den voksne i barnehagen skal kunne bli sett på som en god støttespiller og rollemodell for barnegruppen er det viktig at denne voksne ser, lytter og anerkjenner de uttrykkene barnegruppen kommer med, da de skal selv på ha medvirkning i barnehagens pedagogiske virksomhet, og da komme med sine egne tanker om hva de ønsker å gjøre. For meg er det viktig at barna vet at de kan komme til meg med de forskjellige uttrykkene de har, uansett om de er store eller små. Jeg ønsker å være den trygge vokse som oppmuntrer og gir støtte når barna trenger det.

5 Oppsummering

I min oppgave valgte jeg å ha fokus på hvordan barns undring kom til syne i utemiljøet, og hvor viktig voksenrollen er. Jeg ønsket å få frem det positive rundt barns undring i utemiljøet, da det er et sentralt tema i barnehagelærerprofesjonen. Etter å ha observert i tre uker er jeg litt mer bevisst på at barns undring trenger mer rom i hverdagen. Det å drøfte undring som tema på for eksempel ett avdelingsmøte kan være med på å styrke undring som en del av barnehagen. Jeg har tatt utgangspunkt i noen få observasjoner som jeg mener passer best med tanke på problemstillingen. Det er mange ulike meninger og tanker rundt hva undring er, og det er vanskelig å definere. Alle har sitt eget pedagogisk grunnsyn som en handler utfra. Dette gjør at vi voksne handler forskjellig og møter barns uttrykk på forskjellige måter. Nevnt i innledningen er undring et begrep som er forankret i lovverk som gjør at vi som barnehageprofesjonen er det pålagt å anerkjenne barns uttrykk som de kommer med i løpet av en barnehagehverdag. Jeg har gjort rede for undring, hvorfor undring skal være en del av barnehagen, realfag og natur og ut i miljøet. Dette er noe som skal være en del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

I kapittel 2 redde gjorde jeg for hvilken metode jeg valgte å bruke, som var observasjon. Jeg gikk inn på hvorfor jeg mente denne metoden passer best folk problemstillingen min og

hvordan gjennomføringen gikk. I løpet av disse tre observasjons ukene og jeg har fått mange forskjellige inntrykk som sitter igjen og som jeg reflekterer over. Jeg er blitt mer bevisst på voksenrollen og hvilken voksen jeg ønsker å være for barna i barnehagen, både som pedagogisk leder eller barnehagelærer. Jeg er blitt mer bevisst på at undring og lek henger mer sammen enn jeg trodde først, som gjør at dette er blitt et mer spennende tema så mye jeg blir å gi rom for å bruke tid på det, da det er ett av de viktigere tema som er med på barnas utvikling. I drøftingsdelen tok jeg for meg to ulike observasjoner og som jeg mener er relevant for problemstillingen – Hvordan kommer barns undring til synet i utemiljøet?

Til slutt drøftet jeg de ulike sidene rundt selve observasjonene. Disse observasjonene omhandlet to ulike undringsprosesser som fant sted i utemiljøet rundt barnehagen. Denne oppgaven har gjort meg mer bevisst på mitt eget pedagogisk grunnsyn og at undring skal være et eget punkt i det, da det er et viktig tema som kan lære både barna og oss voksne mye om den verden vi lever i. Jeg blir å ta med meg det jeg har lært i løpet av denne bachelorskrivingen inn i barnehagen. Jeg blir også å undersøke dette temaet nærmere, men da prøvd og intervjuet de ansatte ved å finne ut deres holdninger og tanker til barns undring. Jeg synes at dette har vært en spennende og lærerik opplevelse, da det var ett interessant tema å fordype seg i. Jeg skal ta alle erfaringen jeg har lært i denne perioden videre i mitt fremtidige arbeid som en pedagogisk leder, og jobbe videre for å bli den beste versjonen av meg selv og en god voksen for barna.

Litteraturliste

- Amundsen, H. M. (2008). Den filosofiske praksis i møte med barn – rom for undring, dialog og ettertanke. I Kibsgaard, S. (Red), *GLSM i barnehagen*. (s. 26-35). Oslo: Universitetsforlaget
- Amundsen, H. M. (2013). *Barns undring*. Bergen: Fagbokforlaget
- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Bakke, H, H.K. (2013). *Natur 1. Barn opplever naturen*. Oslo: Cappelen damm akademisk
- Bergsland, M. D. & Jæger, H.(Red). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Broström, S. & Frøkjær, T. (2016). *Realfag i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum
- Dalland, O. (2015). *Metode og oppgaveskriving*. (utg.). Oslo: Gyldendal akademisk
- Elfström, Nilsson, Sterner, Weher-Godée. (2016). *Barn og naturvitenskap. Oppdage, utforske og lære i barnehage og skole*. Oslo: Cappelen Damm akademisk
- Gotvassli, K, A. (2019). *Boka om ledelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver*. Oslo: PEDLEX
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget
- Postholm, B. M. (0000). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*.

Sandgrind, S, W. 11.03.2019. Barnehagedagen 2019- Barna lærer om verden rundt seg ved å være nysgjerrige, spørre og undre seg. *Barnehage.no*. Hentet fra:
<https://www.barnehage.no/artikler/barnehagedagen-barna-laerer-om-verden-rundt-seg-ved-a-vaere-nysgjerrige-sporre-og-undre-seg/460043>

Nordli, I & Maurage I. 07.02.2020. "Realfag er en naturlig del av å oppdage verden og være nysgjerrig på hva som skjer rundt seg". *Barnehage.no*. Hentet fra:
<https://www.barnehage.no/artikler/real-fag-er-en-naturlig-del-av-det-a-oppdage-verden-og-vaere-nysgjerrig-pa-hva-som-skjer-rundt-seg/484520>

Lov om barnehager, LOV-2005-06-17-64 https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_2#%C2%A75

Vedlegg 1: Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet «*Barns undring i et realfaglig perspektiv*»?

Dette er et spørsmål til deg/dere om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å observere barns undringsspørsmål og undringsprosesser. I dette skrivet gir jeg deg/dere informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg/dere.

Formål

Formålet er å observere barns undring. Her omhandler det barns undringsspørsmål og undringsprosesser en kan, som en kan være med på og observere i barnehagehverdagen. Jeg blir å observere så mye som mulig (ca. 20-30t), og da skrive ned de observasjonene som dukker opp.

Problemstillingen jeg har valgt å ta utgangspunktet i er "*Barns undring i et realfaglig perspektiv*", og da bruke barna selv som informanter.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg/dere å delta?

Metoden jeg har valgt å bruke er observasjon, og da observere barna og deres undring i barnehagehverdagen. De observasjonene som dukker opp blir skrevet ned og anonymisert i en egen notatbok, som blir makulert når bacheloren er levert inn. Hvis det dukker opp en undringssituasjon der en av dere er med, så blir det brukt et annet navn, slik at en ikke kan finne tilbake til dere.

Dine rettigheter

- Trekke samtykket når du ønsker

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du/dere velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om barna vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg/dere hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke samtykket.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om barna til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Den som vil ha tilgang til datamaterialet er meg selv og veilederne min på Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærere.

Navnet og kontaktopplysningene dine, og barnas navn vil jeg erstatte med en kode som lagres på en egen plass på datamaskinen, som kun jeg har tilgang til.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 21.05.2020. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.

Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Dato

Underskrift

Vedlegg 2: Løpende protokoll

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 04.03.20

Barnets navn: Sander

Situasjonsbeskrivelse: Snøball i uteområdet

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: 09:00 – 09:30

En ansatt i barnehagen sitter på marken og lager snøballer sammen med en gruppe barn. Sander går mot denne gruppen. Han står lenge og ser på barna som får hver sin snøball av den voksne. Sander tar den voksne på skulderen og peker på snøballene som de andre barna holder i hendene. Den voksne spør om han også vil ha en, og barnet nikker med hodet. Sander tar imot snøballen han blir gitt, og holder den med begge hendene. Sander står i ca. 5min og bare ser på denne snøballen med nedtrykte øyenbryn. Videre går han bort til benken i uteområdet og legger den der vi bruker å sitte. Sander går tilbake til den voksne og får en til snøball, og går til benken og legger den ved siden av den første snøballen. Sander snur og går til den voksne for å hente en til snøball for å se legge den ved siden av de andre snøballene på benken. Sander går tilbake til den voksne for å hente en til snøball, og går tilbake for å legge den ved de andre.

Dette fortsetter i ca. 15min, og det blir tilslutt en lang rekke med snøballer bortover benken i barnehagen.

Vedlegg 3: Løpende protokoll

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 05.03.20

Barnets navn: Mia og Oscar

Situasjonsbeskrivelse: Undring om bæsj

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: 10:10 – 10:30

Mia kommer springende mot meg og sier med tung utpust at jeg må komme å se på det de har funnet ute. Oscar roper så at jeg på skynde meg for å se på bæsjen de har funnet. Jeg løper sammen med Mia til Oscar, der han sitter og peker på bæsjen som ligger på gresset der han sitter. "Oj! Hmm.. Det var en stor bæsj" sier jeg, og får tilbake fra barna "Ååh ja!". Videre spør jeg barna om hvilket dyr denne bæsjen tilhører. Mia og Oscar ser opp i luften med nedtrykket øyenbryn og sier "hmmm". Mia svarer først og sier at hun tror det er en stor brunbjørn som har bæsjet. Oscar svarer etterpå at han tror det er en stor ulv, og dette gir Mia et overraskende blikk, og svarer Oscar at "det finnes ikke ulver her i Bodø". Oscar får nedtrykket øyenbryn og sitter en liten stund og ser opp i luften. Etterhvert forteller Oscar at Mia har rett, men at det heller ikke finnes brune bjørner i Bodø. Begge ser på hverandre med et tenkende blikk. Videre sier jeg "hmm.. hvilket dyr kan det da være?". Mia ser ned på bæsjen og på meg igjen, og forteller at det da er et ekorn. Oscar ser på Mia og så på bæsjen, så opp på meg og fort ned på bæsjen igjen, og sier "ja, du har helt rett Mia!". Oscar og Mia går så bort fra bæsjen og leker sammen med de andre barna.

Vedlegg 4: Praksisfortelling

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 05.03.20

Barnets navn: Per, Pål, Mia, Lise og en voksen

Situasjonsbeskrivelse: Maurtua

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: 09:00 – 10:00

En voksen og en gruppe barn går til Maurtua som vi har sjekket ut gjennom hele forrige uke. Jeg blir med i bakgrunnen og observerer barna når de kommer til Maurtua. Per roper ut "Wooow! Det er kommet mange flere maur". Alle barna setter seg ned ved siden av maurtua, og Lise som har hånden full av blomster legger en av blomstene på det som er begynnelsen på en maurtue. Den voksne sier "det må du ikke gjøre, de spiser blomster". Lise svarer "jo, det trur æ", og ser på at maurene begynner å krype oppå blomsten. Pål ser på den voksne og spør den voksne om maurene har munn og øyne. Den voksne svarer at "ja, det har de". Pål ser ned på maurtua med nedtrykket øyenbryn, før han så går av sted.

Vedlegg 5: Praksisfortelling

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 11.03.20

Barnets navn: Sara

Situasjonsbeskrivelse: Undringsspørsmål

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: 11:00

Sara sitter et stykke unna de andre barna som er ved maurtua, så jeg bestemmer meg for å gå bort til henne. Jeg setter meg ned ved siden av henne, og hun ser på meg. Vi sitter i stillhet en liten stund, før hun hopper opp og roper " det er maur på meg, hjelp meg å ta de bort". Jeg børster boret maurene som Sara har på buksen sin. Sara setter seg ned på gresset igjen, og jeg gjør det samme. Hun ser bort på de andre barna med nedtrykte øyenbryn, og flytter blikket mot meg. Hun ser tenkende på meg og spør " hva gjør maurene så langt borte fra hjemmet sitt?". "Hmm, svarer jeg" og tenker meg litt om. Sara svarer før jeg kan komme med et svar. "kanskje de finner ting som de kan bruke for å bygge opp maurtuen igjen". " Det var et godt svar". Sara ser på meg og smiler. Sara tar hånden min og vi går sammen til bålet.

Vedlegg 6: Praksisfortelling

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 12.03.20

Barnets navn: Gustav

Situasjonsbeskrivelse: Undringsspørsmål med ett barn

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: 09.00

Jeg står og ordner med bålet når Gustav kommer og prikker meg på låret. Jeg snur meg, smiler og spør han hva det var. Han ser opp på meg med nedtrykte øyenbryn og svarer ved å stille meg et spørsmål – "Bor det andre mennesker ute i verdensrommet?". Gustav står og ser undrende ut. Jeg responderer med at det var et veldig godt spørsmål, og spør han hva han selv tror. Han smiler og svarer at han tror at det bor andre mennesker i verdensrommet som er lik oss selv. Gustav går så videre og leker med de andre barna.

Vedlegg 7: Praksisfortelling

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 14.04.20

Barnets navn: Sebastian

Situasjonsbeskrivelse: Undringsspørsmål

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: ca. 08.30

Jeg sitter og hjelper barnegruppen med å kle på seg før vi skal gå ut, da kommer Sebastian og spør om jeg kan hjelpe han med å brette over vottene. Jeg svarer "Ja, selvfølgelig" og hjelper han. Videre ser han på meg og spør "Hvordan er det regntøy egentlig fungerer?". "Hmm.. Det var et godt spørsmål. Hva tror du?" imens jeg hjelper han med den siste votten. "Jeg tror det er fordi at regntøy er så tykt at det tar lang tid før regnet kommer inn på klærne", så går han ut av døren og ut.

Vedlegg 8 – Episodebeskrivelse

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 22.03.20

Barnets navn: Siri

Situasjonsbeskrivelse: Undring

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: ca. 10:00 – 10:15

Lille Siri ligger på gulvet sammen med meg, der hun leker fint med et par lekebiler og kjører dem på gulvet. Jeg ligger ved siden av henne og beveger smått på føttene, der jeg har på sko som beveger seg lett. Dette ser Siri og hun kryper til føttene og tar av skoen som holder på å falle av. Hun tar så skoen i begge hendene og ser på den. Hun tar så og stikker hånden gjennom hullet på skoen, før hun ser på bilene. Hun tar så en bil og slipper den gjennom hullet på skoen og lager en "ooooooh- lyd". Hun gjør det en gang til med den andre bilen, og begge etterpå

Vedlegg 9 – Løpende protokoll

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 27.04.20

Situasjonsbeskrivelse: Undring over maurtua

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: ca. 10-11

Guri som er en av de voksne står og observerer en gruppe barn som har funnet en maurtua. Hun står og ser på hvordan barna snakker med hverandre om maurtua, før hun går bort til barna. Hun setter seg ned på barnas sitt nivå, og barna forteller henne hva de har snakket om. Hun lytter og responderer, og jeg kan høre at de planlegger å gi mauren mat. Guri kommer og forklarer til meg hva hun og barna er blitt enige om. De skal gi maurene ost fordi det er noe hun har lest om, og barna syntes det var en god ide. Guri og barnegruppen går så til ryggsekken og hentet ut litt ost. De går så til maurtua og legger tre små ostebiter rundt i maurtua. Videre går de til den andre maurtua og gjør det samme.

Guri setter seg ned på barnas nivå og ser på maurene som samler seg rundt osten. Etter en stund plukker hun opp en maur. Hun kaller meg over, slik at jeg kan være med på undringen. Hun holder mauren på votten og forklarer oss at dette er tissmaur som tisser for å skremme bort det de tror er farlige. Vi sitter og ser på mauren som hun har på votten, og vi kan se den tisse. "Woooooow!" sier barna. "Tisser den nå?", "hvorfor gjør den det?" og "Er maur de eneste som gjør det der?" var spørsmålene som dukket opp. Guri hørte på barnas uttrykk og svarte på spørsmålene hun fikk. Hun satte mauren ned igjen, og fortalte barna at vi må være forsiktig med smådyrene, da vi skogen trenger dem.

Et av barna kommer plutselig på at de la mer ost i den andre maurtua, så barnet spurte Guri om de kunne gå å se på den andre maurtua. Guri svarte selvfølgelig og de gikk til maurtua. Barna spurte så om disse maurene også tisset. Guri tok opp en maur og viste barna den. Mauren tisset, og barna svarte med "woooooow".

Vedlegg 10 – Episodebeskrivelse

Barnehage: Observasjonsbarnehagen i Bodø kommune

Dato: 27.04.20

Barnets navn: Geir og Line

Situasjonsbeskrivelse: Maurtua.

Observatørens navn: Student Victoria

Tidspunkt: ca. 13:00

Line og Geir kommer bort til meg og forteller med engasjert stemme " Du må komme å se! Maura har spist på osten!". Jeg følger barna til den ene maurtua, og barna setter seg ned og peker på en gjeng med maur som har samlet seg rundt ostebiten som ble lagt tidligere i maurtua. " se der!" sier Geir og peker. Jeg er der han peker, og der er det mange maur som er samlet rundt osten. "De er sikkert skikkelige sultne, etter å være under jorda så lenge" sier Line. "Det er sant, men hvorfor er det så mange som ligger i ro?". " Det var et godt spørsmål Geir, det vet jeg faktisk ikke. Kanskje de soler seg og får litt sol". "Det tror jeg!"